

*"Personligt ledte jeg efter noget helt andet, end det jeg fandt, og det er typisk for grundforskning",
Peter Agre, Nobelprismodtager, Information 6.12.05*

Serendipitet

En brainstorm mellem videnskab, kunst og design

15-16. 2. 2007

Kasernescenen. Institut for Æstetiske Fag

Symposiet afholdes af Afdeling for Dramaturgi og CENTRE FOR THEATRE LABORATORY STUDIES (CTLS) i samarbejde med Odin Teatret.

Serendipity: to make accidental pleasant discoveries of things not being sought. The word serendipity was coined by Horace Walpole in 1754, in a letter he wrote to his friend, Horace Mann, the English resident in Florence.

"I once read a silly fairy tale, called The Three Princes of Serendip: as their highnesses travelled, they were always making discoveries, by accidents and sagacity, of things which they were not in quest of: for instance, one of them discovered that a mule blind of the right eye had travelled the same road lately, because the grass was eaten only on the left side, where it was worse than on the right—now do you understand serendipity? One of the most remarkable instances of this accidental sagacity (for you must observe that no discovery of a thing you are looking for, comes under this description) was of my Lord Shaftsbury, who happening to dine at Lord Chancellor Clarendon's, found out the marriage of the Duke of York and Mrs. Hyde, by the respect with which her mother treated her at table."

Begrebet *serendipitet* stammer fra den engelske forfatter Horace Walpole, og er inspireret af et persisk eventyr om tre prinser fra Serendip (arabisk navn for Sri Lanka), som gjorde opdagelser de ikke søgte efter. Walpoles omtale af begrebet vil danne rammen om symposiet og være udgangspunkt for en fælles brainstorm om serendipitet som et transkulturelt forskningsbegreb. Formålet er hverken at skabe en universel definition af begrebet serendipitet eller at skabe en fælles metode, men at

skabe en tværfaglig erfaringsudvikling med henblik på en diskussion af grundlaget for og forudsætningerne for *serendipitet* som en retrospektiv subjektiv erfaring.

Serendipitet er baseret på et samarbejde med det tilfældige og misforståelser som forudsætter præcision, disciplin og regler i processen. Symposiet vil analysere og sammenligne metodiske greb indenfor teater og dans, filmkunst, biblioteksvæsen, filosofi, fysik og design. *Serendipitet* er også et tema hos forskellige forfattere som eksempelvis i H.C. Andersens *Klods-Hans*, hvor fundene af en træsko, en død krage og mudder sikrer, at *han* får prinsessen og ikke brødrene, som kun mestre udenadslære. Begrebet er brugt om videnskabelige opdagelser, hvor man gør uventede fund så som røntgenstrålen eller penicillinet. Således kan et vellykket resultat udmærket basere sig på fejlagtige eller tilfældige præmisser i processen.

Marcel Duchamps *readymade* eller Man Rays *objet trouvé* er baseret på *serendipitet*, ligesom Merce Cunningham indførte tilfældighedsprincippet i udviklingen af koreografiske trin og former. Hos en række kunstnere bliver det et spørgsmål om konstruktion af *serendipitet*. Som Eugenio Barba, Odin Teatret siger: ”Vi bygger i blinde. Vi ved, hvordan vi skal søge, men vi ved endnu ikke hvad” og advarer:

Denne fremgangsmåde er helt klart ikke et eksempel til efterfølgelse, især ikke for en instruktør, der er ny i faget, eller som lader sig forføre af *serendipitet*: de tilfældige opdagelser og de uventede løsninger gennem en villet vildfarelse og flakken om i en spændingsladet prøveperiode. (Barba. 2004).

Foreløbigt program

Torsdag den 15.2. kl. 9:15-18:00

9:30-9:45 Åbning af symposiet

9:45-10:45 Erik Exe Christoffersen, lektor, Institut for Æstetiske Fag: *Serendipitet* og tilfældighedens princip i *De fem benspænd* af Trier/Leth (med klip fra filmen).

11:00-13:00 Eugenio Barba, kunstnerisk leder og teaterinstruktør, Odin Teatret med fem skuespillere og professor Nando Tavianini: Om *serendipitet* og springet/satsen. Foredrag og demonstration.

Frokost

13:45-14:45 Tor Nørretranders, forfatter til bøger om Bohr og Einstein:
Tilfældighed og serendipitet i videnskab.

15:00-15:45 Claus Damgaard, skuespiller: Søren Kierkegaard og vilkårligheden.

Opsamlende debat til 16:10

16:30 - 18:15 Workshop med Claus Damgaard: Kunsten at være vilkårlig uden selv
at løbe vild deri.

Fredag 16.2. kl. 9:15-16:00

9:30-10:45 Svend Larsen, direktør, Statsbiblioteket: Et eventyr om videnskabens
væsen.

11:00-11:45 Willie Flindt, tidligere Billedstofteatret og Hotel Pro Forma,
teaterinstruktør og kurator: Regler og mønstre i performancekunsten.

12:00-12:45 Robert Nurgberg, Concept Developer, B&O: Konzeptudvikling hos
B&O.

Frokost

13:30-14:30 Palle Granhøj, kunstnerisk leder af Granhøj Dans, koreograf:
Serendipitet og obstruktion i dans, demonstration med en danser.

Afsluttende debat: 15:00-15:45

Symposiet er støttet af Afdeling for Dramaturgi, Afdeling for Æstetik og Kultur, Odin Teatret, Institut for
Æstetiske Fag samt Forskningsfokuseringsområdet Globalisering og Aarhus Universitets Forskningsfond.

Deltagelse i symposiet er gratis. Tilmelding til Erik Exe Christoffersen: mail aekexe@hum.au.dk. Institut for
Æstetiske Fag. Langelandsgade 139, 8000 Århus. Forud for symposiet (12 – 14. 2. kl. 20:00) spiller Odin Teatret
Andersens drøm. Gran Teater for Dans. Deltagerne bestiller og betaler individuelt herfor.